

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Dömötör István, a falu fényképészének munkássága

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és
élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki
megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: elhunyt

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

1917. szeptember 20-án, Árpád községben született.

Népiskolába Könyár községben járt. 1927-ben Makóra költözött. Középiskolai tanulmányait a Makói Reálgimnáziumban 1932. évben végezte el.

1933-ban Makón szerződött le, mint fényképész ipari tanuló, itt is szabadult fel. Segéd Makón, Hódmezővásárhelyen, majd Budapesten volt. Segédlevelét 1935. szeptember 25-én állította ki a Makói Ipartestület. Mesterlevele keltezése: 1941. április 25.

Apátfalvára 1941-ben költözött és itt dolgozott, mint fényképész kisiparos 1964. április 01.-ig. 1943. június 16.-án nősült meg. Felesége, Vincze Jolán női fodrász kisiparos volt. Ő is Apátfalván nyitotta meg női fodrász üzletét. Házasságukból 2 fiúgyermek született. 1945-ben István, 1946-ban Béla.

1945-ben alakította meg Dömötör István Apátfalván az első öntevékeny színjátszó csoportot, és a csoport oszlopos tagja is volt. Szerepelt A bor, a Légy jó mindhalálíg c. darabokban. Később, - már az új Művelődési Házban A cigány c. népszínműben.

Barátaival megalakította a nagyszerű Lulu zenekart, amelyiknek dobosa volt.

Az új Művelődési Otthon építése alatt a KIOSZ helyi csoportjánál szervezte meg az öntevékeny művészeti csoportot. Ez sem, mint a többi tevékenysége sem volt öncélú. Az előadás bevételeiből a felépült Művelődési Otthon részére függönyöket vásároltak. Az új, modern, az akkori követelményeket felülmúló Művelődési Házat még Beke Mihály, jelenleg ny. pedagógus vette át és társadalmi munkában vezette 1960. február 15-ig, ekkor iskolai elfoglaltsága miatt lemondott. Dömötör István eddigi tevékenységével bebizonyítva rátermettségét, Beke Mihálytól átvette a Művelődési Ház vezetését. Fényképész mestersége mellett – nyugdíjba vonulásáig, 1978-ig

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

munkáján keresztül lendítette elő a falu kulturális életét. Rátermettsége, odaadása feledtette az előírt képesítés hiányát.

Igazgatása alatt se szeri, se száma a rendezvényeknek: a színjátszó előadásoknak, a budapesti, a szegedi és békéscsabai színházak előadásainak, neves művészek fellépéseinek.

Számos szakkör és a pávakör működése alatt alakult meg.

1969-ben a mozi megnyitásával a Filmszínházat is Ő vezette.

Humora, mindenkire alkalmazkodni tudó természete időst, fiatalot a művelődési házba vonzott. Kit „dolgozni”, kit „szórakozni”. Egyetlen rendezvénye, egyetlen tevékenysége sem fulladt kudarcba. Minden, általa szervezett rendezvény sikeres volt. Az alkalomhoz illő plakátjaival – hol humoros, hol csupán tájékoztató jellegű – általános derűtséget, meglegedettséget váltott ki.

Munkája elismeréseként 1964-ben MINISZTERI DICSÉRETBE részesült. 1969-ben Kiváló Társadalmi Munka ezüst fokozatát, 1970-ben a Szocialista Kultúráért kitüntetését kapta meg.

Emberi tulajdonságát a szolgálatkészség, az embertársain való segíteni akarás jellemezte.

Közéleti tevékenysége, szervezőkészsége miatt felettesei, beosztottjai, de a lakosság is tisztelte, szerette.

A fiatalok minden kérését teljesítette. Ezt ők azzal hálálták meg, hogy a Művelődési Házban „éltek”. 25-30 fiatal „segédkezett” a rendezvények sikere érdekében.

A fényképészetet soha nem hagyta abba. A falu eseményeit megörökítette, de lelkének a művészi fotózás volt az igazi kikapcsolódása. Festményeiről sem feledkezhetünk meg. Lakása minden zeg-zuga művészi széppézzéről, hajlamáról tanúskodott.

Sok színt hozott Apátfalva kulturális életébe. Általa ismertük meg a kultúra sokszínűségét.

1978-ig, nyugalomba vonulásáig sem fáradt, égett ki. Az utolsó napokig lankadatlan energiával végezte munkáját. Nyugdíjba vonulása után tovább élt hobbijainak.

Mert már sok-sok ideje jutott a méheire, méhésztársaira, mert méhészt is volt és az is szívvel – lélekkel.

Sajnos nem sokáig. Egyre elhatalmasodó betegsége, felesége halála megtörte. 1995. november 18.-án hunyt el. Még ma is sokat emlegetjük mi, akik együtt dolgoztunk vele.

Mi, akik az Ő általa teremtett kultúrán nőttünk fel. Hiányzik Ő, Pista bácsi és hiányzik Ő, a „Lámpás” a kulturális élet lámpása.

Apátfalva, 1999. október 26.

Czakó Józsefné Pusztai Mária

Czakó Józsefné könyvtárosként dolgozott Apátfalván. Az eredeti írás hosszabb, az önkormányzati adattárban a kitüntető címek 1999. évi felterjesztéseinek van iktatva. Ez a felterjesztés rövidített változata.

Dömötör István fényképésznek volt pecsétje is. Pecsétjének szövege:

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Dömötör István fényképészeti műterme és amatőr laboratóriuma Apátfalva

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

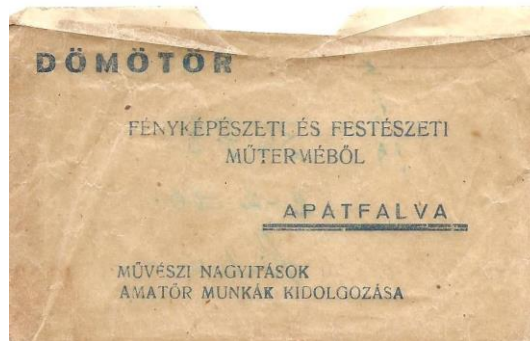
Dömötör István sokat tett a falu kulturális életének fellendítéséért, a Művelődési házban sokféle szakkört, programot szervezett, összefogta a falu közösségét. Fotóin keresztül „tovább él” Apátfalván. Az értéktári munkát is megszínésítik, segítik a kort dokumentáló fotói. Minden eseményen ott volt, ami a faluban történt. Sport, épület, néprajz, személyek, családok, torták, mindenről vannak fotói, amiket ma is örömmel tudunk használni.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

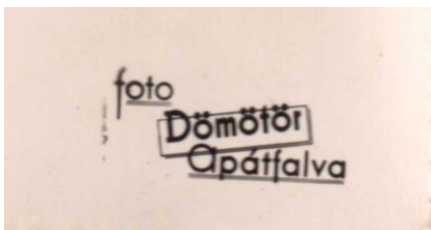
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy dokumentációja

A fotó az 1999-es kitüntetés anyagának borítóján található az önkormányzatnál iktatva.

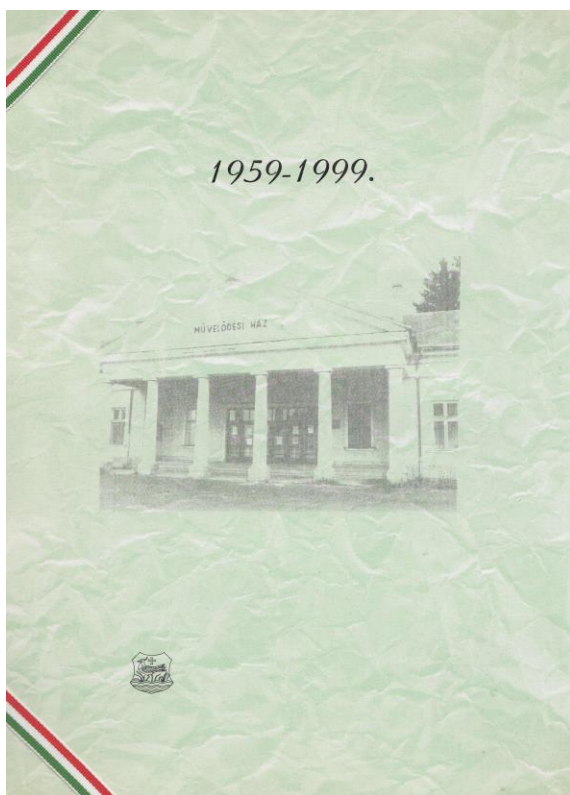
1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

1948.

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

A jubileumi rendezvény közreműködői:

Varga Mátyas
Borbély András Band
ifj. Mátó József
Kiss János (Sopron)
Apátfalvi Gyermek Citerazenekar
Apátfalvi Pávakör és Citerazenekar
Apátfalvi Gyermek-néptáncsoportok
Apátfalvi Néptáncsoport
Szeged Táncegyüttes Zenekara

1959-1999.

Szigeti György könyve megjelenésének anyagi támogatói:
Csongrád Megyei Önkormányzat - Szeged
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Budapest

MEGHÍVÓ

**Apátfalva Község Képviselő-testülete
tisztelettel meghívja Önt
a
Művelődési Ház fennállásának
40. évfordulója
alkalmából tartandó
JUBILEUMI
RENDEZVÉNYRE**

Időpont: 1999. november 27.

**14⁰⁰ ó.: Műv. Ház előcsarnoka
1959-1999. - Kiállítás megnyitása**
A néhai igazgató, Dömötör István fotói,
A művelődési ház archívuma: - fotók, irások és tárgyi dokumentumok
Beszédet mond: Oláh Sándor
a Dózsa Gy. Okt. és Közm. Int. igazgatója
**Az apátfalvi néptánc, népzene, népdal és himnusz:
Farkas Katalin batik képei**
az adomány ünnepélyes átvétele az alkotótól

15⁰⁰ ó. Temető - kápolna
In memoriam: az apátfalvi kultúráért dolgozó,
tevékenykedő elhunytakért
Kegyeleti emlékezést mond:
Kovács Tibor plébános
Dömötör István sírjának megkoszorúzása

18⁰⁰ ó. Művelődési Ház nagyterme
Jubileumi emlékműsor
Múlt, jelen, jövő
előadó: **Móricz Ágnes** műv. szerv.

Beke Mihály az intézmény első tiszteletdíjas
igazgatójának köszöntése
Emléklapok átadása
A Művelődési Ház első kinevezett
igazgatójának, **Dömötör Istvánnak,**
posztomusz „Apátfalva Községért”
kitüntető cím adományozása, amit fiai vesznek át
Az emléklapokat és a kitüntető címet átadja:
Vári Miklós polgármester

Szigeti György:
Fejezetek Apátfalva Néprajzából I.
Anyagi kultúra c. könyvének ajánlása
előadó: **Dr. Juhász Antal** (JATE)
(A rendezvény után a mozi teremben Szigeti György a
könyvet dedikálja)

Ünnepélyes névfelvétel:
Kardos István Néptáncsoport
Kerekes (Burkus) Márton
Népdalkör és Citerazenekar

20³⁰ Vacsora - Bál
Játszik: **Kis Punye és zenekara**

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek:

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Ajánlás

„Dömötör István a falu fényképésze” települési értéktárba történő felvételéhez

Szerencsés ember vagyok, mert még ismerhettem. 1981-ben lettem a helyi művelődési ház vezetője. Pista bácsi akkor már nyugdíjas volt, de a mozit még pár évig ő vezette. Sokat segített nekem, szinte naponta találkoztunk. Milyen ember volt? Végtelenül segítőkész és hatalmas humorú, vidám ember volt. Ezért is szerethette a falu. Igyekeztem azt folytatni, amit ő abbahagyott. Nem csak a beszélgetésekből tudhattam meg, mi is falun egy népművelő feladata. Attanulmányoztam a szakköri naplókat és levelezéseit. Ma már történelem, hogy a hatvanas, hetvenes évek kulturális élete, mekkora gazdagsággal bírt, mely elsősorban Pista bácsinak volt köszönhető.

Tudtam, hogy eredeti szakmája fényképész. Képeit azonban akkor ismertem meg, amikor a művelődési ház 40 éves jubileumára készültünk 1989-ben. Akkor már nagyon beteg volt, de megmutatta azt a több száz fotót (talán ezer), melyet a falu eseményeiről készített. Megtiszteltetés volt számomra, hogy még részt vett a jubileumi rendezvényen is.

Fotói Apátfalva, több mint harminc évének dokumentációja a Művelődési Ház építésétől a lakodalmakig, a különböző eseményekig. Fotóin végig követhető Apátfalva akkori történelme. Óriási, megismételhetetlen érték falunk számára. Fotóiból érdemes volna egy albumot készíteni.

Dömötör István, mint fényképész falunk történelmének egy „szeletét”, több évtizedét dokumentálta a jövő számára. Javaslom munkásságának megőrzését a települési értéktárban.

Apátfalva, 2019. 04. 15.

Móricz Ágnes

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Dömötör István a falu fényképésze

Ajánlólevél Apátfalvi Települési Értéktárba felvételre

Én Pista bácsit még gyerek koromban ismertem meg. A családnak barátja volt. Sokszor volt nálunk vendégségben feleségével és mi is sokat jártunk hozzájuk.

Egyszer régen elvitt a fényképész műtermébe, ahol megmutatta, hogyan hívja elő a sötétkamrában az elkészített képeket. Csoda volt számomra.

Ő akkor a falu egyetlen fényképésze volt, Később megtudtam, hogy fotói inkább a faluról a falu életéről szóltak. Mindenütt ott volt. Éles szemmel vette észre azokat a változásokat, amik végbementek. Így a község egy történelmi korszakát ölelik fel képei. Fotózta az apátfalvi emberek örömet, bánatát, küzdelmét, egész életét.

Esküvők, keresztelők elmaradhatatlan személye volt. Az ifjú pár a templomból egyenesen az ő fényképész műtermébe ment, ahol megörökítette a nagy eseményt.

Az egész falu ismerte. Mindig vidám egyszerű ember volt, aki alázattal végezte a munkáját.

Biztos vagyok benne, hogy sok olyan apátfalvi család van, aki őríz olyan fotót, megsárgult képet, amit ő készített.

Közismertsége és munkássága alapján ajánlom Dömötör István a falu fényképésze felvételét Apátfalva Település Értéktárába.

Apátfalva, 2019.04.10

Kiszely Jánosné Apátfalva község alpolgármestere.

2013. január 31-én a Nyugdíjas klub együtt tartott foglalkozást a Dömötör István Foto Klubbal. Vendégünk Beke Mihály Tanár Úr volt, aki néhány érdekességet mesélt a foto klub névadójáról. Dömötör Béla erre az alkalomra válogatott fotóit felesége, Erzsike kommentálta- a Tanár Úr után Ő ismeri talán legjobban a képen szereplő embereket. Láthattuk a levante futball csapat igazolásairól készült képeket, az ötvenes évektől a hetvenes évekig a futball csapatok közös felvételeit, óvodai, iskolai tablókat – közöttük már színeseket is.

Felhívjuk a kedves olvasók figyelmét arra, hogy várjuk a könyvtárba azokat a régi családi, iskolai fényképeket, melyek gazdagíthatják e fontos és pótolhatatlan gyűjteményt. Hétköznapokon 8 óra és 16 óra között itt a helyszínen digitalizáljuk a behozott képeket és vissza is adjuk azokat.

A Nyugdíjas klub és a Dömötör István Foto klub közös délutánjára február 28-án, 17 órakor kerül sor, várunk minden érdeklőt.

Apátfalvi Hírek 2013. február

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Ajánló „Dömötör István a falu fényképésze” Apátfalva Települési Értéktárába felvételre

Dömötör Pista bácsi hagyatékával egyszer személyes kapcsolatba is kerülhettem, amikor főiskolai évim alatt a szülőhelyem (Apátfalva) épített hagyományról kellett anyagot gyűjteni. Válogatni kezdtük vele a végtelennek tűnő negatívok között az ismerősök, rokonok tanyájáról vagy éppen a hófödte faluról készült képeket.

Csak most, erre a találkozásra visszagondolva tudatosul bennem, hogy fényképész hivatásának eredményei és értékei is lassan eltűnőben vannak. Manapság sokan, naponta több képet „lapoznak át” a világhálón, mint amennyi műhelyében havonta készült. Mégis aligha van olyan ember a faluban, akinek egy-egy azóta kifakult, elsárgult papírképe láttán ne folya könny szemébe, vagy húzódna mosolyra szája az emlékek felidézése közben.

Pista bácsi, amellett hogy megörökített egy-egy pillanatot, tett is róla, hogy a mindennapok emlékeztetések, kellemesek legyenek. Nem lehetett mellette unatkozni. Minden helyzetben kereste a tréfa lehetőségét, s persze magát sem vonta ki belőle.

Egy ilyen eset:

Egy anyuka kisbabáját a karjában tartotta, így jól látszott, hogy - mint általában minden babának – fejének hátulján a haj erősen kikopott. Pista bácsi, akinek haja ekkor már igen hiányos volt, azonnal így szólt: „Jucika, gyorsan adjon a fejére egy sapkát, még valaki az hiszi, hogy az enyém!”.

A közösségi életben is nagy szerepet vállalt: ismerhették kultúrház- és moziigazgatóként, úttörők nyári táboroztatása kapcsán, vagy éppen a járda- és útépitések idején a lakosság lelkes képviselőjeként. Nem volt ritka, hogy a házuk előtt összejövétel kerekedett. A bográcsban pörkölt főtt, az asztalra bor és szóda került, majd csatlakoztak a szomszédok, arra járók, hogy néhány falat, vagy korty elfogyasztása közben szót váltsanak, együtt legyenek.

Amit nekem üzen, ha rá gondolok, hogy időnként vegyük elő emlékeinket (ebben segíthetnek képei), és éljük meg azokat a pillanatokot pozitív élményként, melyeket mi magunk is alakíthatunk.

Örömmel javaslom Dömötör Pista bácsi munkásságát felvételre a helyi értéktárba.

Apátfalva, 2019. 04. 10.

Mátó Attila volt apátfalvi lakos

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

KIVONAT

Készült Apátfalva Község Képviselő-testülete 1999. október 26.-án megtartott ülése jegyzőkönyvéből:

186/1999.(10.26.)sz. képviselő-testületi határozat

Tárgy: „Apátfalva Község Közszeigálatáért” kitüntető cím adományozása

HATÁROZAT

- 1.) Apátfalva Község Képviselő-testülete a közművelődésben végzett munkája elismerésként

„Apátfalva Község Közszeigálatáért”
kitüntető címet adományoz

+ **Dömötör István**
részére

a 14/1999.(08.31.)sz. rendelettel módosított 8/1998.(04.28.)sz. ÖR. alapján.

- 2.) A kitüntetés átadására a művelődési ház 40 éves évfordulójára rendezett községi ünnepen kerül sor.

Határidő: 1999. november 27.

Felelős: Vári Miklós polgármester

A határozatról értesítést kap:

- 1.) Dömötör István 6933 Nagylak, Rózsa sor 64.
- 2.) Dömötör Béla 6931 Apátfalva, Ady Endre u. 8/b.
- 3.) Vári Miklós polgármester
- 4.) Sajtos László jegyző
- 5.) Nagy Istvánné pénzügyi csoportvezető
- 6.) Irattár

- K.m.f. -

Vári Miklós sk.
polgármester

Sajtos László sk.
jegyző

1999. évben a Művelődési Ház fennállásának 40. évfordulóján kapta Dömötör István az "Apátfalva Közszeigálatáért" címet.

Fotók a Dömötör családtól valók.